

TARIMSAL YAYIMDA ÇALIŞMA SÜRECİ

1. Veri toplama

Bu aşamada temel ilke; henüz bir yayım çalışması uygulamaya geçirilmeden önce, bu hizmetin verileceği bölgeye ait olan ve çalışma sırasında yararlanılacak özelliklerin tesbit edilmesidir.

Başarılı planlar, geçerli ve güvenilir bilgiye dayalı olarak yapılır. Bu nedenle, öncelikle; köy halkı, fiziki koşullar, mevcut tarımsal uygulamalar ve eğilimlerin yanısıra; gelenekler, alışkanlıklar, kırsal alandaki faaliyet gösteren kuruluşlar ve çiftçi örgütleri gibi konularda bilgi toplanmalıdır. Veri toplamada gözlem, anket, kişisel görüşme, gibi yöntemlerin yanısıra; istatistikler ve raporlar gibi ikincil verilerden de yararlanılabilir.

2. Durum Analizi

Toplanan veriler nüfusun ihtiyaçlarının ve sorunlarının belirlenmesi amacıyla analiz edilir ve yorumlanır.

3. Sorunların belirlenmesi.

Verilerin analiz edilmesi sonucunda “ Durum nedir?” ile “Ne olmalıdır?” soruları yanıtlanır. Bu iki durum arasındaki fark, insanların ihtiyaçlarını ifade eder. **İlgi, istek ve ihtiyaçların belirlenmesi, çiftçilerle ilgili sorunların tanımlanması süreci olarak kabul edilmelidir.** İlgi, istek ve ihtiyaçların karşılanmasında, kişilerin sahip oldukları sınırlılıklar, sorun olarak algılanabilir. Sorunların giderilmesinde yetersiz kalınması ise; fiziki veya insan kaynaklarının yetersizliğinden, sosyal ve ekonomik koşulların yanlış değerlendirilmesinden ve tecrübe eksikliğinden kaynaklanabilir. Fakat her toplumun tek başına pek çok sorunu bulunmaktadır ve tüm bu sorunları aynı anda gidermeye çalışmak imkansızdır. Her bir sorunun çözümü de, önceliklerin belirlenmesi ve hangi sorunun öncelikle ve ne gerekçe ile çözülmesi gerektiğinin belirlendiği karmaşık bir süreçtir. Bazen bir problemin çözümü, diğer bir problemin çözümüne temel oluşturur.

4. Amaçların belirlenmesi.

Bu aşama; yayım çalışmasında ele alınacak konuların, bu konularda çiftçilere sunulacak yayım önerilerinin ve yayım çalışmasının amaçlarının belirlendiği aşamadır.

Mevcut durum analiz edildikten sonra, bu yayım çalışmasıyla hedef kitle üzerinde sağlanmaya çalışılacak olan davranış değişikliğinin ne olması gerektiğine karar verilebilir. Bu aşamadaki anahtar sorular ise; **“hedef kitlenin problemlerinin nasıl çözüleceği”** ve **“yörede gelişmenin nasıl sağlanacağıdır”**. İnsanların ihtiyaçları belirlendikten sonra çalışmanın amacı ve hedefleri belirlenir. Yayım programı için konuların seçimiyle ilgili ilkelerden sözedilirken, bu seçim **işleminde halkın katkısının da**

sağlanması gereğine değinilmelidir. Halkın bu çalışmaya katılmasının yararları çok yönlüdür. Bu katkı bölge halkının gerçek gereksinme ve isteklerinin saptanmasında önem kazanır. Bunun yanında yayım programı düzenlenirken karar verme sürecine katılan kişiler programı daha fazla benimser ve uygulamaya geçildiğinde eğitim çalışmalarına daha etkin ve istekli olarak katılırlar. Birlikte çalışma ilkesi, halkın kendi sorunlarını kendilerinin teşhis etmeleri ve hatta bu sorunların çözümüne yönelik olarak planlı ve sistemli çalışma yeteneğini onlara kazandırılması açısından da yararlıdır

Yayım çalışmasının ana konusu belirlenirken temel kural, seçilecek **konu/konuların çiftçilerin gereksinimlerine ve ulusal tarım politikasına uygun olmasının yanısıra, yayım örgütünün olanaklarının da göz önünde bulundurulmasıdır**. Bir yayım çalışmasında çok sayıda konuyu ele almaktan çok, öncelik sırasına göre konuların çalışma kapsamına alınması daha yararlı ve işlevsel olmaktadır.

Amaçlar uzun vadeli amaçlar olabileceği gibi kısa vadeli amaçlar da olabilir, ancak açık ve net bir şekilde tanımlanmalıdır.

5. Çalışma planının hazırlanması.

Belirlenen amaca ulaşmak için kullanılacak olan yöntemler, çalışma takvimi ve eylem planı bu aşamada geliştirilir. **Önceki aşamada ele alınan bireylere hangi yeni davranışların kazandırılacağı kararlaştırıldıktan sonra, çalışma planı aşamasında, bu yeni davranışların en etkili biçimde nasıl kazandırılacağı konusunda kararlar verilir**. Başka bir deyişle; önceki aşamda "ne yapılacağı" saptanırken, çalışma planının hazırlanması aşamasında "nasıl yapılacağı" saptanır.

Çalışma planının hazırlanması, yayım önerileri hakkında çiftçiler için gerekli olan teknik bilgi araştırma kuruluşlarından elde edildikten sonra, **bu bilginin çiftçilere iletilmesinde hangi yayım yöntemlerinden (kişisel görüşme, toplantı, demonstrasyon v.b.) yararlanılacağı belirlenir**.

Uygun yöntemlerin seçimi salt içeriğinde bulunacak bilgilerin niteliğine bağlı değildir. Bunun yanında; ele alınan üreticilerin eğitim düzeyleri ve alışkanlıkları ile yayım örgütünün eğitsel olanakları da uygun yöntemlerin seçimindeki diğer önemli ölçütlerdir.

Çalışma planı, kimin ne zaman ne yapacağı, hangi işlerin yapılacağı gibi teknik ayrıntıları da içermelidir. Çalışma planı dönemsel olabileceği gibi kısa vadeli, yıllık veya daha uzun vadeli bir plan olabilir.

6. Çalışma planının uygulanması

Bu aşamadaki “uygulama” ifadesi ile kastedilen, daha önceki aşamada hazırlanan Çalışma Planının, belirlenen takvim çerçevesinde yine aynı aşamada belirlenen yayım yöntemlerinin yayım elemanları tarafından uygulanmasıdır.

Tarımsal yayımda yayım elemanlarının belirlenen yayım yöntemlerini başarılı bir şekilde uygulayabilmeleri için iki önkoşulun yerine getirilmesi gerekmektedir.

Bunlardan birincisi **yayım elemanının teknik bilgisidir**. Ele alacağı konularda, çiftçilere ileteceği yeni yöntem veya teknolojiler hakkında yeterli teknik bilgiye sahip olmayan yayım elemanlarının aynı konularda çiftçileri istenilen ölçüde aydınlatmaları olanaksızdır.

Uygulamada başarılı olmak için ikinci ön koşul, **yayım elemanlarının yeterli mesleki bilgiye sahip olmaları, başka bir anlatımla "tarımsal yayımı" iyi bilmeleridir**. Tarımsal yayımın gerek kendi deneyimlerinden elde ettiği gerekse diğer sosyal bilimlerden aktararak oluşturduğu çok geniş bir bilgi birikimi vardır. Yayım yöntemlerinin uygulanması, çiftçi katılımının sağlanması ve çiftçiler ile sağlıklı bir iletişim ortamının sağlanması gibi konularda bu mesleki bilgiler yayım elemanlarının en büyük yardımcılarıdır.

7. Değerlendirme

Bir yayım projesi tamamlandıktan sonra bu projenin muhatap çiftçi grupları ve köy toplumu üzerindeki etkileri ve projenin amaçlarına ulaşma derecesini belirlemek amacıyla yapılır. **Çalışmanın sonunda**, daha önce amaçların belirlenmesi aşamasında (4. aşama) belirlenmiş olan **amaca ulaşıp ulaşılmadığının**, bir başka anlatımla çiftçinin bilgi, tutum ve davranışlarında ne gibi bir değişimin ortaya çıktığının çalışmanın sonunda belirlenmesi gerekir.

Yayım çalışmasının yürütücüsü olan yayım örgütünün dışındaki **“bağımsız kişi ve kuruluşlar tarafından”** yürütülen bu değerlendirmenin diğer hedefleri ise, **geleceğe ışık tutmak, yeni yayım projelerinin planlanması ve yeni yayım politikalarının saptanması için gerekli verileri sağlamaktır**.

8. Yeniden gözden geçirme

Programın her aşamasının sistematik ve periyodik olarak denetlenmesi, programın güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya konması açısından önem taşır. Böylece **“yayım programının her aşamasında”, "program yönetimi tarafından"** yapılan sürekli ve periyodik bilgi toplama çalışmaları ile yürütülen yayım çalışmasının başarılı bir şekilde yürütülüp yürütülmediği, denetlenmektedir. Programın her aşamasında yapılan yeniden gözden geçirmenin amacı; programın **performansını yükseltmek ve gerekli**

düzelme ve düzenlemeleri zamanında yapabilmektir. Elde edilen verilere göre program yeniden gözden geçirilerek gerekli düzenlemeler/değişiklikler yapılır ve program daha tutarlı hale getirilir.

Program planlama, bir yayım çalışmasının temel amacı değil, halka kendi sorunlarını belirleyerek çözüm yönünde sağlıklı kararlar almaların yönünde yardımcı olmayı amaçlayan bir eğitim süreci olarak bir araç niteliğindedir.